

Uglene – superjegere på musejakt

Kattugla er den vanligste uglearten i Agder-regionen, og den hekker ofte i fuglekasser. Roar Solheim ©

Spurveugla jakter helst ved hjelp av synet, og den er aktiv mens det er lyst om dagen. Den sitter ofte i toppen av trærne, som her. Roar Solheim ©

Det finnes ti uglearter i Norge. Fem av disse hekker i gamle spettehull eller hule trær, og disse uglene kan du lage rugekasser til. I Agder er det kattugla som er den vanligste arten å få som kassehekker. I barskog litt inn i fylket hender det at perleugle og haukugle hekker, og disse to kan også bruke fuglekasser.

Dag- og nattaktive ugler

Noen ugler jakter om dagen. Spurveugle, haukugle, lappugle og snøugle kan du derfor se i aktivitet om dagen. Kattugle, hornugle og hubro sitter derimot i ro om dagen, og de jakter bare når det er mørkt.

Uglene spiser først og fremst små pattedyr som mus og spissmus, men noen ugler jakter også på fugl, frosk og insekter. Kattugla er en slik allsidig jeger. Mus svinger i antall fra år til år. I såkalte toppår eller museår hekker mange ugler, de legger mange egg og får fram mange unger. Når det er få mus, må de stå over en hekkesesong. Noen ugler flyr da langt vekk og leter etter nye hekkeområder. Jordugle, snøugle og haukugle er slike arter. I Agder har det vært mye småskogmus og klatremus høsten 2020, og mye tyder på at mange ugler vil hekke våren 2021.

Tekst og fotografier: Roar Solheim

Undersiden av en lappuglefot.
Roar Solheim ©

Skarpe ugleklør

Uglenes klør vender mot hverandre som armene i en gammeldags sukkerklype. Den ytterste tåa kan vende utover, og dette gir uglene et utrolig godt grep om et byttedyr. Den stakkaren som havner i ugleklørne, har liten sjanse til å slippe unna.

Gulpebolle fra en hubro, den største uglearten. Roar Solheim ©

Ufordøyelige rester blir gulpeboller

Uglene sluker musene eller deler av dem hele. Knokler og hår gulper de opp igjen i en bolle. Ved å plukke fra hverandre slike gulpeboller kan du finne ut hva ugla har spist.

Uglene er ikke blinde i dagslys

Det er en utbredt misforståelse at uglene ikke ser i dagslys. Denne misforståelsen skyldes nok uglenes oppførsel for å unngå å bli oppdaget. Nattaktive ugler som kattugle, hornugle og hubro sitter helst bortgjemt i tette trær eller busker om dagen. Da kniper de sammen øynene for å dekke over de store flatene som øynene utgjør. Samtidig strekker de seg ut og blir lange og smale. Hvis du oppdager en slik ugle, vil den gjerne fortsette å sitte slik helt til den forstår at du har oppdaget den. Da kaster den seg på vingene og flykter unna. Ved å skjule øynene stoler ugla på at dens flekkete fjærdrakt skal kamuflere den og gjøre den usynlig.

Om dagen kniper de nattaktive uglene sammen øynene til smale sprekker. Det gjør de for at andre fugler ikke skal oppdage dem. Roar Solheim ©

Tekst og fotografier: Roar Solheim

Hubroen har lange fjærtopper på hodet. De kan minne om pattedyrenes ører, men de har ikke noe med uglas hørsel å gjøre. Fjærtoppene bryter uglas silhuett, og er med å kamuflere fuglen når den sitter stille. Roar Solheim ©

Fjærtopper gir kamuflasje

Hubroen er den største uglearten i Norge. Den hekker i bergvegger eller på bakken, og har en flekkete fjærdrakt som gir den svært god kamuflasje. Over øynene har hubroen to lange fjærtopper som den kan reise eller legge ned. Disse lange hodefjærene har ingen ting med ører eller uglas hørsel å gjøre, men de gir hubroen et ansikt som kan minne om et pattedyr med ører. Fjærtoppene reiser den mest når den kniper sammen øynene og forsøker å kamuflere seg. Sannsynligvis hjelper de til med å bryte omrisset av uglas hode mot bakgrunnen. På den måten blir den vanskeligere å oppdage for andre rovfugler, eller for mindre fugler som gjerne starter å mobbe og å jage vekk hubroen.

Timen før soloppgang, og etter solnedgang om kvelden, er de beste tidene på døgnet for å speide eller lytte etter ugler. Roar Solheim ©

Bruk ugletimen for å oppleve uglene

I grensen mellom natt og dag, fra sola bikker under horisonten og til det blir bekmørkt, har uglene sin beste tid. Da bør du gå ut hvis du vil oppleve disse spennende fuglene. De dagaktive uglene er i ferd med å roe ned, mens de nattaktive starter døgnet. Alle benytter denne skumringstimen til å synge eller å jakte. For småfuglene blir det vanskeligere å se når lyset svinner, og uglene har bedre jaktlykke enn midt på dagen. Smågnagerne er i ferd med å starte sin nattlige virksomhet, og uglene sitter klare til å stupe ned og slå kloa i dem. Også i timen før soloppgang kan du oppleve uglene.

Tekst og fotografier: Roar Solheim